

Kázání synodního seniora br. Joela Rumla v Huslenkách, 29.června 2014

Lk 6,43-46: *Dobry strom nedáva špatné ovoce a špatný strom nedáva dobré ovoce.* ⁴⁴ Každý strom se pozná po svém ovoci. Vždyť z trní nesklízejí fíky a z hloží hrozny. ⁴⁵ Dobrý člověk z dobrého pokladu svého srdce vydává dobré a zlý ze zlého vydává zlé. Jeho ústa mluví, čím srdce přetéká. ⁴⁶ Proč mne oslovujete 'Pane, Pane', a nečiníte, co říkám?

Bratři a sestry, čtení z 2. knihy Královské je záznamem o konci severní části někdejší Davidovy a Šalomounovy izraelské říše. Po Šalomounově vládě se země rozdělila na jižní a severní část. Byl to běžný politický vývoj. Rozdělením byla země oslabena. Tak jako tak potřebovala spojence, okolní mocnosti pochopitelně o nadvládu stály. Jistou dobu byla severní část ovládána Assýrií, odváděla dávky. Poslední severoizraelský král Hóšea (nijak dobrý) však začal kalkuloval, dávky neodváděl příliš pečlivě, až se prozradilo jeho jednání s jinou mocností, Egyptem. Kvůli tomu byl zatčen a Assyřané začali zemi obsazovat. Samaří obléhali tři roky, neví se, proč to tak dlouho trvalo. Nakonec hlavní město dobyli, opanovali zemi a první, co udělali, bylo, že vystěhovali obyvatele. Tak zemi oslabili dokonale, protože rozvrátili tradici, kulturu a lidem odebrali domovské právo, zázemí. Časem se vyhnanci rozplynuli a částečně v dalších generacích splynuli s pozdějšími judskými vysídlenci.

Když to posloucháte, je to politicky jasné. Nic jiného si nezasloužili za takovou chytračinu. Velmoci nebývají příliš velkorysé vůči vrtochům maličkých, takže se každá chuť po vymanění z vlivu patřičně trestá. Ovšem my nemáme v ruce nějaký historický záznam, který by u takového popisu mezinárodní události mohl skončit. My máme v ruce Bibli, která nezůstává jen u vnějšího popisu (proto jsou mnohdy liché debaty o tom, jak stvoření proběhlo). Bible se pokouší nahlížet k jádru možných příčin jak úspěchů, tak i krachů. Jak lidských, tak i společenských. Dnes jste slyšeli až tu další část, která na dobytí Samaří následuje, jde k příčinám a začíná slovy: stalo se to proto, že... (2Kr 17,7). Když se lidé rozvedou, když skončí nějaký konflikt, který se třeba táhl dlouho, když dojde k prohře, málokdy bývá čas i chuť na to, rozebrat si, proč to bylo. Nikoliv z toho jednostranného pohledu vítěze nebo poraženého, ale v rozhovoru obou. Jeden autor vyslovil trochu teoretickou možnost, ale příznačnou, že kdyby se po válkách sešli vítězové a poražení a společně rozebrali, proč k válce mezi nimi došlo, byl by to sice zdrženlivý krok, možná krok zpět, ale důležitý krok. Vrátit se je nejkratší cestou vpřed. (CSLewis)

Text, který jste slyšeli z 2. knihy Královské, nedělá nic jiného než to, že rozebírá příčiny likvidace izraelského lidu. Stalo se to proto, že... Celým oddílem se jako červená nit táhne jedno silné zdůvodnění, a tím je zapomnění, nebo zlovolné přeznačení víry v Boha. Jednak popřeli Boha, k jehož věčným zásluhám patří to, že je kdysi ustavil vyvedením z otroctví a určením za lid zvláštní. Tím, že tuto zásadní skutečnost v jejím významu ponížili, učinili první krok k tomu, aby mohl být lid vyměněn. Na první krok zapomnění následovaly další, až se z Božího lidu stala pověřivá a modlářská tlupa, která neměla s lidem Božím nic společného. Však je také Hospodinova slova nešetří, když jejich náboženský život popisují jako službu hnusným modlám (17,12). Dopadlo to tak, že chodili za modlářským přeludem a přeludem se stali (17,15). Z vlastní vůle přestali být tím, k čemu být měli, stali se zbytečnými a jako zbyteční se ztratili.

Ježíšovo slovo, které zaznamenal evangelista Lukáš, podobně mluví k jádru všeho. Podobností stromu a ovoce se ilustruje spjatost toho skrytého a nejnvtřnějšího s tím, co je patrné navenek. Tomuto slovu předcházela lukášovská verze kázání na hoře, s blahoslavenstvími a takovými zadáními, jako jsou milování nepřátel a varování před posuzováním a odsuzováním (břevno a tříska v oku). Ježíš plasticky a názorně upozornil na význam nitra, v tehdejší době reprezentovaného srdcem. To má být zdravé, čisté a nerozdělené. Péče o nitro musí vědět o všem, co v něm může způsobit trhlinku, která následně spustí rozvrat s dalekosáhlými následky. To, že strom dává ovoce takové, jaké odpovídá jeho skrytému zadání, to je jasné. Vyberete odrůdu a víte, co od ní čekáte. Ona to také splňuje a vy sklízíte, pokud i z vaší strany jsou nastaveny podmínky, které každý strom podle druhu potřebuje. Moc dobře víte, že každý druh ovoce potřebuje péči a prostředí trochu jiné. Proto nikdo nečeká hrušky na trnce a šípek na jabloni. V prostředí ovocného dřevoví to je všechno jasné. Ale Ježíšovi nešlo o to, popisovat, jak to chodí mezi stromovím. Výrazně zdůraznil, že jeho okolí nečiní obtíž nazývat jej Pánem, a přitom nedbat na to, co

jako Pán žádá a chce. Už to samo o sobě je divné. Ale snadno to vzniká, pak říkáme něco, co tak vážně nemyslíme, protože uvnitř je to jinak.

V této věci moderní doba v mnoho směrech pomáhá. Naučili jsme se, jak předstírat zájem, i jak zastírat opravdové pohnutky; jak konat dobro a nedat najevo své myšlení; jak si chránit soukromé nitro a jak ospravedlnit, pokud chceme, rozpor vnějškem a nitrem, který cítíme. Všechno je nastaveno tak, že být dobrým je snadné a vlastně to lze každému. Ale otázka je jiná: pokud to tak je, že vlastně nejsme navenek vlci, proč to všechno jde tak špatně, proč s užitím tolika nástrojů, jak prokazovat dobro, je stále kolem nás tolik lidí nespokojených? A proč ta obrovská vůle po dobru vede svět téměř na pokraj další světové války? Proč v té touze po dobru vzniká tolik regionálních, lokálních nebo i sousedských válek? Není někde něco špatně? Logické by přeci mělo být něco jiného – obecná vůle činit dobro a produkovat jenom chutné plody, přece musí končit u obecné spokojenosti se stavem světa, s jeho sociální citlivostí a komfortním zajištěním i pro ty nejslabší, nemluvě o tom, že by v takovém prostředí obecné vůle po dobru pro všechny by se nikde žádní vyloučení ani neobjevili. Jenže to se neděje!

Někde je něco špatně! Vrací se to zpět k Ježíšovi a zpět ke konci severní části Izraele. Činit dobro nezáleží na vůli člověka, záleží především na ochraně a rozvíjení vnitřní výbavy. Začíná to u nás, kdo dnes vyznáváme Ježíše Krista jako Pána a nechceme zítra činit vůli pánů jiných. Víím, že máme svobodu a jsem za to vděčen. Náš problém je v tom, že protihráčem panování Krista nad námi, jsme my sami. Svým zapomínáním. Svou nakažeností móresy doby a společnosti. Tehdy považovali za málo to, že se o ně stará Bůh, který jim kdysi dávno vyvedením z otroctví stanovil jiná kritéria života. Pro nás je to podobné: několikrát vstupujeme do připomínky smrti Páně. Dopad toho však nebývá valný. Obrat od svévole k činění společné vůle v šíření lásky, naděje a víry se stále nekoná. Proto mi připadá tato doba klíčovou. Nikoliv v tom, že se řeší, jak se budeme jako církev platit, nýbrž v tom, že bud' dokážeme naplňovat to, co od nás náš Pán čeká a naplňovat to ve všedním životě a bez výjimek, anebo opravdu jako zmarněný strom nebudeme potřeba v Boží zahrádce a Božím sadu. Každý z nás v tom má svou důležitost a každý z nás připravuje budoucnost, a vííme sami, jak lpíme na tom, aby se dětem a vnoučatům žilo dobře, resp. aby měly vůbec jaké podmínky pro život. Toho se týkal konec části Izraele a na to mířil Ježíš.

Kouzelné je dnešní bádání, jestli někde jinde v naší galaxii nejsou podobné podmínky pro život. Změna prostředí nic nezařídí. Jak se bude na této Zemi, nebo v této obci, žít, to záleží na tom, jaké obsahy v srdci každý z nás má. Co je vaší nadějí? Co je vaší hodnotou číslo jedna? Pro co jste schopni se obětovat a co vás nechá zcela lhostejnými? A dominuje v tom obsahu nitra/srdce ohled na vaše dobro, nebo i zájem o to, aby se neděla nespravedlnost a aby se vůči druhým jednalo tak, jak chcete, aby se jednalo vůči vám (Mt 7,12)? To nebo ono vypovídá o tom, zda v našem srdci je poklad nebo otrávená návnada.

Potřebné však je jediné – počítat s tím, že nemáme žádnou korekci než tu, se kterou z lásky k nám přichází druhý člověk, pokorně sloužící Kristu a kráčejíci v jeho stopách. Co je opravdu dobro a co zlo v našem provedení, to nezhodnotíme my, ale zhodnotí to ten, kdo naše ovoce bude košťovat a nejvíce to zhodnotí ten, kdo chce, aby jeho lid do ohroženého světa vnášel naději. My jsme tak v nikdy nekončícím úkolu. Je to však úkol, který má smysl v tom, že Bůh k jeho plnění se přiznává a přidává svou moc. Známkou toho, že Bůh se k takovému lidu staví čelem a ne zády, je v zaslíbené a neotřesitelné budoucnosti jeho lidu, protože je nahlížen jako sůl země a světlo světa. Je zkrátka Bohem viděn jako potřebný nástroj smíru a smí se těšit Boží podpoře, o které všichni dobře vííme, že dokáže veliké věci. Jednou třeba vysvobodila z otroctví a jindy prolomila sevření hříchu a strachu ze smrti. A to jsou skutečnosti, které máme milovat, mít za své, nezrazovat je, natož od nich utíkat k všelijakým pověrám, kterých je dnes plný svět. Tím víc, čím méně svět oslovuje Krista Pánem, staví na jeho místo své panování, neohlížeje se zpět a nevidá, k čemu taková orientace už vícekrát vedla. Bohu díky, že máme neděli, Písmo a společenství s Kristem, kdy se smíme zastavit a měnit jádro své bytosti. Něco takového strom nemá, ten zůstává stále stejný.

Amen